

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturavdelningen
Örjan Nilsson
010-224 51 67

orjan.nilsson@lansstyrelsen.se

Beslut
2017-09-19

Diarienummer
511-32512-2015
Dossienummer
1499-2218

Sida
1(14)

Beslut om utökning med tillhörande föreskrifter och skötselplan av naturreservatet Nolgården Näs i Falköpings kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för Länsstyrelsens beslut
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Sändlista

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreseptatet Nolgården Näs
NVR ID	2000349
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Falköping
Ungefärlig mittpunkt	N 6439002, E 4232160 SWEREF99
Lägesbeskrivning:	13 kilometer sydost om Falköping
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	30,7 ha
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Natura 2000-beteckning:	SE0540114, SE05402844
Naturgeografisk region:	22 Götalands centrala slättbygder, underregion 22b, Falbygden och Kinnekulle
Objektskategori:	Ho, Hotade arter
IUCN-kategori:	III Naturmonument (Natural Monument)

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Nolgården Näs.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Länsstyrelsen har tidigare beslutat om följande områdesskydd som berör det nu bildade naturreservatet:

- Naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken den 9 september 2015, dnr 511-26340-2012

Länsstyrelsen beslutar att detta områdesskydd ersätts när nu aktuellt beslut vunnit laga kraft.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och utveckla artrika fodermarker med hävdgynnad kärlväxt- och svampflora,
- bevara och utveckla populationer av rödlistade och regionalt sällsynta arter,
- öka arealen stäppartad kalktorräng,
- skapa en skyddszon för åsstråk med stäppartad kalktorräng,
- bevara inom området förekommande naturtyper och arter som ingår i EU:s nätverk av Natura 2000-områden, i gynnsamt tillstånd: *Kalkgräs-marker (*viktiga orkidélokaler) nedanför trädgränsen, 6210, Fuktängar med blåtåtel och starr, 6410*
- bevara och tillgängliggöra ett område som har stor betydelse för landskapsbild, friluftsliv, forskning och lärande om botanik, natur- och kulturhistoria.

Syftet ska tryggas genom att:

- de hävdberoende naturtyperna, åsstråken och landskapsbilden hävdas med bete, slyröjning, slåtter, bränning och artificiell markstörning,
- tillåta och tillämpa hävdvila i en historiskt anpassad skötselregim,
- spridning av frön och ev. plantering sker av fjädergräs, drakblomma och ev. andra arter som tillhör naturtypen,
- skog avverkas och marken restaureras till hävdade gräsmarker,
- åkermark avsätts som skyddszon samt utvecklingsmark med slåtter och bete,
- en allmogeåker restaureras,

- parkeringsplatser, informationsskyltar och stängselgenomgångar anordnas för att vägleda besökare in i området,
- stigar underhålls och markeras,
- fornlämningar och andra kulturhistoriska lämningar sköts genom återkommande röjning och bete.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap. 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Uppföra byggnad, torn, mast, antenn eller liknande anläggning.
2. Bedriva åkerbruk.
3. Bedriva täkt, markbearbetning, borra, gräva, schakta, utfylla, spränga, tippa, dika eller dämna.
4. Plantera träd, avverka träd, röja, gallra, eller utföra andra skogsbruksåtgärder.
5. Anlägga luft- eller markledning.
6. Anordna upplag.
7. Anlägga väg, parkeringsplats eller stig.
8. Bortleda yt- eller grundvatten.
9. Bedriva bete mellan 1 november - 15 april.
10. Sätta upp stängsel annat än för hägnad av betesdjur.
11. Stödutfodra med annat än mineralfoder.
12. Utföra sambete med gödslad vall.
13. Utföra insädd eller anlägga energigröda eller julgransodling
14. Använda växtnäringssämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

15. Uppföra älgorn, gömsle eller liknande konstruktion för jakt.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel och som framgår under B.
- Vid reparation och underhåll av befintliga ledningar. Markskador ska då om möjligt undvikas, men uppkommer markskador ska de reperaras.
- Vid reparation och underhåll av befintliga vägar.
- Föreskrift A4 gäller ej inom markerad restaureringsyta enligt bilaga 1 t.o.m. år 2018. Under denna tid har markägaren rätt att ta bort stubbar i området inför planerad restaurering av stäppartad torräng.
- Föreskrift A12 gäller inte på de små begränsade åkerholmar som enstaka år sambetas med omgivande/angränsade åkermark.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap. 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. Avverkning av skog, träd och buskar samt borttagande av stubbar inom restaureringsområde för stäppartad kalktorräng (se karta bilaga 1).
2. Märka ut naturreservatet i terrängen.
3. Anlägga och underhålla parkeringsplatser och vandringsleder samt sätta upp och underhålla informationsskyltar och/eller andra anordningar t.ex. toaletter.
4. Gallra, röja, bedriva slätter och betesdrift i den mån markägaren inte, efter samråd med förvaltaren, själv utför dessa åtgärder.
5. Köra med motordrivet fordon i samband med skötselåtgärder.
6. Elda röjningsmaterial.
7. Utföra artbevarande åtgärder inkl. bränning.
8. Genomföra undersökningar och inventeringar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap. 30 §)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning.
2. Framföra motordrivet fordon, annat än på väg och parkeringsplatser.
3. Plocka eller gräva upp växter eller växtdelar, svampar, mossor, och lavar.
4. Utplantera växt- eller djurart.
5. Sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.
- Föreskrift C2 gäller ej fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt vid skötsel/förvaltning av fastigheten, vid skötsel av betesdjur, eller vid jakt.

Beskrivning av naturreservatet

Allmän beskrivning av området

Nolgården Näs är beläget 13 kilometer sydost om Falköping, söder om väg 47 och nordost om Vartofta-Åsaka. Naturreservatet är en del av ett långt åssystem på gränsen mellan socknarna Näs och Vartofta-Åsaka. Området utgörs av flera mer eller mindre sammanhängande, oregelbundet slingrande åspartier. Det längsta sammanhängande åspartiet är ca 300 meter långt och

som bredast ca 50 meter. Materialet i åsarna domineras av ortocerkalksten. Även sandsten och skiffer förekommer i relativt stor omfattning.

Natur- och kulturhistoriska värden

I naturreservatet finns den för Sverige ovanliga naturtypen ”stäppartad kalktorräng”. Naturtypen förekommer i Sverige endast på södra Falbygden och i norra Åtradalen, i Västra Götalands län. ”Stäppartad kalktorräng” är en vegetationstyp som har ett stort inslag av arter med sydostligt ursprung och är en av de artrikaste i det svenska odlingslandskapet.

Ett exempel på dessa kontinentalt, sydliga och sydöstliga stäppängsväxter är fjädergräset. Dess förekomster i ett fåtal områden i Falbygden, varav Nolgården Näs är ett. Förekomsterna på Falbygden är de enda i Norden och bildar en långt framskjuten utpost från artens egentliga hemvist i sydösteuropas stäppområden. Närmast förekommer fjädergräset sparsamt i mellersta Tyskland. Att fjädergräset och dess följeväxter kunnat hålla sig kvar här beror på extremt gynnsamma geologiska och mikroklimatiska förhållanden i kombination med länge bevarade äldre odlingsformer. Drakblomma och smalbladig lungört är andra arter, med extrema krav, som hör till naturtypen.

Friluftsliv

Nolgården Näs är ett fint besöksmål för naturintresserade i allmänhet, och botaniskt intresserade i synnerhet. Ända sedan förekomsten av fjädergräs upptäcktes här 1947, har området utgjort ett av de mest botaniskt intressanta besöksmålen i landet. Vid Nolgården Näs genomförs årliga guidningar för allmänheten av kunniga botanister. Det finns en parkeringsplats med informationsskylt i anslutning till området, och ytterligare två parkeringsplatser med informationsskyltar kommer att anläggas. Etablerade promenadstigar finns på några av åsarna.

Markanvändning

Huvuddelen av naturreservatet består av öppna betesmarker, mestadels torra naturbetesmarker, vilka även har de högsta naturvärdena (stäppartad torräng). För att förenkla skötseln (bete) av torrbackarna ingår även vissa kultiverade betesmarker på tidigare åkermark i naturreservatet. I angränsning till åsarna i den norra delen av naturreservatet (utökning etapp 3, 2017) finns även en del trädbärande betesmarker.

Bebyggelse och anläggningar

Inom naturreservatet finns i den östra åkerholmen en äldre jordkällare som hör till Nolgården (obebodd fastighet). I väster finns ett vindkraftverk som ligger i anslutning till naturreservatet.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Planeringsbakgrund

Riksintressen m.m.

Området ingår i riksintresse för naturvård (NRO 14107 Ålleberg, Åslesänkan och Sydöstra Falbygden - Falköpings kommun). Områdets utpekade naturvärden är geovetenskapliga med bl.a. rullstensåsar, samt odlingslandskap med naturbetesmarker som innehåller torrbackar, åsar och åkerholmar med en unik torrängsflora med bl.a. fjädergräs, drakblomma och smalbladig lungört.

Kommunal översiktsplan

Kommunfullmäktige i Falköpings kommun fastställde den 15 december 2008 Översiktsplan för Falköpings kommun 2008-2020. Falköpings kommun har i november 2009 även antagit en "Översiktsplan för Falköping, fördjupad för vindkraft".

I markanvändningskartan i översiktsplanen redovisas att området vid Nolgården Näs ingår i riksintresse för naturvård. Översiktsplanen anger att "*Särskild hänsyn till områdets värde för natur- kultur- och friluftsliv ska tas vid planläggning och lovgivning.*" Markanvändningskartan redovisar även att Nolgården Näs ingår i ett "*Ekologiskt känsligt område – Naturvårdsintressena inom området ska prioriteras*". I översiktsplanen för vindkraft framgår att Nolgården Näs inte ligger inom riksintresse för vindkraft, men att området ändå är intressant för uppförande av vindkraftverk.

Falköpings kommun arbetar med att ta fram en ny översiktsplan 2017-2030. Förslaget är f.n. ute för samråd.

I gällande översiktsplan, samt i förslaget till ny översiktsplan, finns det inga beskrivningar eller utredningsförslag om ändrad markanvändning för exploatering eller liknande av området som omfattar utökningen av naturreservatet Nolgården Näs. Förslaget till utökning av naturreservatet bedöms därför ligga väl i linje med översiktsplanen för Falköpings kommun. Det kan även konstateras att flera vindkraftverk redan är uppförda i relativt nära anslutning till naturreservatet. Men att tillfartsvägar, ledningsdragningar m.m. till dessa har gått att lösa utan att detta har behövt ske genom naturreservatet.

Internationell betydelse

Största delen av naturreservatet är av regeringen klassat som Natura 2000-område, (SE0540114 Nolgården-Näs, SE0540284 Kvättak) vars främsta syfte är att vårda och bevara kalkgräsmarker.

Befintliga områdesskydd

Delar av området ingår sedan tidigare i naturreservatet Nolgården Näs.

Ärendets handläggning

Den första s.k. fridlysningen av området skedde genom ett beslut av Länsstyrelsen 1948. I ett nytt beslut 1966 utökades det skyddade området genom

bildande av naturreservat. Länsstyrelsen fattade 1983 beslut om reviderade föreskrifter och en ny skötselplan fastställdes.

I december 2010 antog Naturvårdsverket ett s.k. Åtgärdsprogram (ÅGP) för stäppartade torrängar i Västsverige 2011-2015. (Naturvårdsverkets rapport 6405 - december 2010). Åtgärdsprogrammet innehåller en genomgång och redovisning av naturvärden och arter som är knutna till naturtypen, samt vilken skötsel som naturtypen kräver.

Åtgärdsprogrammet redovisar bevarandemål för bl.a. fjädergräs, drakblomma och smalbladig lungört. Viktiga åtgärder som föreslås är förbättrad hävd samt restaurering av stäppartade torrängar. Ett utökat områdesskydd, genom bl.a. reservatsbildning, ingår som en del i åtgärdsprogrammet.

Länsstyrelsen och ideella naturvårdsorganisationer har under lång tid samverkat med berörda markägare i området Nolgården Näs för skötseln av dessa hävdberoende marker. Under 2010 inledde Länsstyrelsen en diskussion med berörda markägare om behovet av att revidera skötselplanen samt utöka naturreservatet, i linje med Naturvårdsverkets Åtgärdsprogram för stäppartade torrängar.

Resultatet av detta arbete blev att naturreservatet utökades samt fick nya föreskrifter och en ny skötselplan genom ett beslut av Länsstyrelsen den 9 september 2015.

Därefter har samråden fortsatt med berörda markägare till fastigheterna Kvättak 6:1 och Kvättak 3:4 (samma markägare). På dessa fastigheter finns fina åsar med stäppartad torräng som delvis redan ingår i Natura 2000. Dessutom finns det åspartier på fastigheterna som för några decennier sedan planterades med granskog, men som är lämpliga att restaurera till stäppartad torräng.

Naturreservatet utökas nu från 12,6 ha till 30,7 ha. För utökningen av naturreservatet på fastigheterna Kvättak 6:1 och Kvättak 3:4. har en överenskommelse om intrångsersättning träffats mellan berörda markägare och Länsstyrelsen. En viktig del i överenskommelserna är att skog har avverkats på tidigare skogsmark, och att denna överförs och restaureras till naturbetesmark. Överenskommelsen innebär även att tidigare lövskog i området överförs till trädbärande betesmark.

För den mark som sedan tidigare ingår i naturreservatet kommer pågående markanvändning (naturbetesmark) att fortsätta. Någon ytterligare intrångsersättning för de befintliga delarna av naturreservatet utgår därför inte. För såväl det befintliga naturreservatet som de tillkommande delarna, är hävden med betesdjur, i rätt betesregim, helt avgörande för att naturvärdena ska bevaras och utvecklas. Länsstyrelsen och berörda markägare fortsätter att samverka kring hävd och skötsel av naturreservatet. Det inbegriper även lämplig finansiering av hävd och andra skötselåtgärder.

Det bör särskilt noteras att avgränsning, föreskrifter och skötselplanen för det befintliga naturreservatet (beslutet den 9 september 2015) inte ändras genom utökningen på fastigheterna Kvättak 6:1 och Kvättak 3:4.

Tidigare samråd kring skötselplanen

Naturreservatet Nolgården Näs har, med sin speciella naturtyp stäppartad kalktorräng, och arter knutna till denna, mycket höga botaniska värden. Sedan förekomsten av fjädergräs upptäcktes här 1947, har området utgjort ett av de mest botaniskt intressanta besöksmålen i landet. Ideella naturvårdsorganisationer (t.ex. Västergötlands Botaniska förening) har allt sedan dess deltagit i, och/eller bidragit med kunskap för, områdets skötsel. Under arbetets gång med att ta fram en ny skötselplan inför beslutet 2015, bidrog Västergötlands Botaniska förening m.fl. med värdefull kunskap och bra synpunkter. Dessa kunskaper och synpunkter har även tagits med i arbetet för att utforma skötselplanen för den nu (2017) aktuella utökningen av naturreservatet.

Remiss

Christer och Christina Eliasson, Carl-Magnus Andersson samt Per och Carina Sandahl har, som berörda mark- och sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Falköpings kommun, Skogsstyrelsen och Sveriges Geologiska Undersökning.

LRF Västra Götaland, Mellersta Götalands jordägarförening, Västergötlands Botaniska Förening, Svenska Botaniska Föreningen, Naturskyddsföreningen Skaraborg, Falbygdens Naturskyddsförening, Västergötlands svampklubb, Nordisk Kulturlandskapsförbundet, Västergötlands Ornitologiska förening, Friluftsförbundet Falköping, Vartofta-Åsaka Hembygdsförening, Falköpings kommun, Miljösamverkan Östra Skaraborg, Anders Larsson (förhandlare), Lennart Sundh (Sundh Miljö) och Anders Bertilsson har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Berörda ägare till fastigheter i direkt anslutning till naturreservatet har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Yttranden

Sammanfattningsvis kan sägas att de som har yttrat sig i ärendet genomgående är positiva till att naturreservatet utökas. De synpunkter som har kommit in berör i första hand skötselplanen och olika delar av skötseln i området, i vissa fall på en relativt detaljerad nivå. Inga yttranden ha kommit in som avstyrker en utökning av naturreservatet.

Länsstyrelsens sammanfattande kommentar: Länsstyrelsen har efter remissen gjort en del justeringar i skötselplanen. I skötselplaner måste en avvägning alltid göras av på vilken detaljnivå som skötseln ska regleras. Hänsyn

måste även tas till hur betesdrift och andra skötselåtgärder ska kunna fungera i praktiken.

Carl-Magnus Andersson har som ägare och djurhållare på fastigheterna Kvättak 4:2 och Näs 13:3 yttrat att han inte har några synpunkter på förslaget till utökning, eftersom det inte berör hans fastigheter.

Västergötlands Botaniska Förening skriver i ett yttrande att man välkomnar en utökning av detta viktiga naturreservat. Föreningen framhåller, som tidigare, att skötselregim med *hävdivila* är viktig för att den stäppartade torrängen ska utvecklas väl. Föreningen betonar även vikten av regelbunden, helst årlig, uppföljning av fjädergräs, drakblomma och smalbladig lungört. Föreningen anser vidare att det är bra att skötselplanen medger flexibla lösningar för framtida diskussioner om ev. justeringar/ändringar av skötselmetoder.

Länsstyrelsens kommentar: Samråden med Västergötlands Botaniska Förening, under ärendets gång, har bidragit till bättre kunskap och en bättre skötselplan för området.

Anders Bertilsson, bl.a. medlem i Nordiska Kulturlandskapsförbundet har yttrat sig över remissen. **Nordiska Kulturlandskapsförbundet** har yttrat sig över remissen och ”ställer sig bakom” yttrandet från Anders Bertilsson.

Anders Bertilsson tar i sitt yttrande upp att föreskrift A9 bör ändras så att betesdrift inte får ske mellan 1 oktober – 15 maj. Anders Bertilsson lämnar även ett antal relativt detaljerade kommentarer och synpunkter på skötselplanen.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsens bedömning är att föreskrift A9 inte bör ändras. Nuvarande föreskrift om att betesdrift, inte får ske mellan 1 november – 15 april kvarstår. Det bör dock särskilt noteras att betesdriften för ett flertal skötselområden, i enlighet med skötselplanen, i praktiken är betydligt kortare än så. Alltifrån att hel hävdivila kan tillämpas under ett eller flera år, till att bete exempelvis startar tidigast den 15 juli i vissa skötselområden. Enligt Länsstyrelsens bedömning bör dock denna flexibla betesdrift inte regleras i föreskrifterna.

Länsstyrelsen har, efter Anders Bertilssons övriga synpunkter, gjort vissa mindre justeringar och kompletteringar i skötselplanen, så långt det har bedömts lämpligt och möjligt. Bl.a. vad det gäller utökad tillämpning av hävdivila som skötselmetod. Länsstyrelsen konstaterar också att i skötselplaner måste en avvägning alltid göras av på vilken detaljnivå en skötselplan ska reglera skötseln. Hänsyn måste även tas till hur betesdrift och andra skötselåtgärder ska kunna fungera i praktiken.

Falbygdens Naturskyddsförening har yttrat sig och är positiv till en utökning av naturreservatet. Föreningen anser att det är ett väl genomarbetat förslag där hänsyn tas till tidigare/historisk skötsel.

Friluftsförbundet, Falköping har meddelat att man inte har något att invända mot reservatsförslaget.

Falköpings kommun tillstyrker förslaget till utökning av naturreservatet. Kommunen konstaterar att förslaget ligger väl i linje med kommunens översiktsplan. Kommunen betonar även att utökningen av naturreservatet kommer att bidra till en betydande utökning av arealen hävdad stäppartad torräng, kalkgräsmark och naturbetesmark.

Skogsstyrelsen har meddelat att man inget har att erinra mot förslaget till utökning av naturreservatet. Skogsstyrelsen ser positivt på att man utökar naturreservatet för att långsiktigt skydda, förstärka och utveckla områdets unika naturvärden.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har inga synpunkter på förslaget till utökning av naturreservatet.

Miljösamverkan Östra Skaraborg, (MÖS) har inga synpunkter på förslaget till utökning av naturreservatet. MÖS påminner om att det på fastigheten Kvättak 6:1 finns en registrerad tipp (potentiellt förorenat område).

Länsstyrelsens kommentar: Enligt det inventeringsunderlag som finns tillgängligt beträffande potentiellt förorenad mark, så ligger den registrerade tippplatsen en bit öster om naturreservatet norra spets. Riskklassningen för förorening anger "Liten risk". Länsstyrelsen bedömning är att bildandet av naturreservatet inte påverkar riskklassningen av platsen. Naturreservat påverkas omvänt heller inte av platsens riskklassning.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Det mest prioriterade bevarandevärdet i området är naturtypen stäppartad torräng med de rödlistade och sällsynta arter som hör till naturtypen. "Stäppartad kalktorräng av Stipa-Dracocephalum-Pulmonariatyp" är en vegetationstyp som har ett stort inslag av arter med sydostligt ursprung och är en av de artrikaste i det svenska odlingslandskapet. I Sverige förekommer naturtypen endast på södra Falbygden och i norra Äträdalen, i östra centraldelen av Västergötland i Västra Götalands län. Fjädergräs förekommer endast på tre lokaler i området (och därmed i landet). Lokalen för fjädergräs vid Naturreservatet Nolgården Näs är den historiskt sett bästa lokalen med flest antal plantor resp. fertila strån. Vegetationstypen finns i andra varianter i bl.a. Östergötland och på Öland och Gotland.

Nolgården Näs är ett känt och välbesökt område för de som är botaniskt intresserade och/eller har intresse för äldre odlingslandskap.

Under senare år kan man tyvärr konstatera att bestånden av bl.a. fjädergräs och drakblomma har minskat. Läget är oroväckande med tanke på att arterna och naturtypen stäppartad kalktorräng har mycket få förekomster i landet.

Skälet till att naturreservatet utökas är att långsiktigt skydda och utveckla områdets naturvärden och värden som besöksmål för den naturintresserade.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen *Ett rikt odlingslandskap* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden, och naturreservatets syften, kommer pågående markanvändning, i de delar som restaureras till betesmark, att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmissiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för konsekvensutredning av regelgivning.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap. 7 § miljöbalken).

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- För att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd. Undantag är verksamheter eller åtgärder som direkt hänger samman med, eller är nödvändig för, skötseln och förvaltningen av det särskilda bevarandeområdet. Länsstyrelsen får lämna tillstånd endast om vissa villkor är uppfyllda. (7 kap. 28a, 28b och 29 §§ miljöbalken).
- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Förvaltningen ska ske i samverkan med bl.a. berörda markägare och Västergötlands Botaniska Förening.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Mark- och miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap. 13 § miljöbalken lämnas in till Mark- och miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i tidningarna Falköpings Tidning, Skaraborgsbygden och Skaraborgs Allehanda SLA.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

I detta ärende har länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat. Naturvårds- handläggare Örjan Nilsson har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit avdelningschef Sven Swedberg, enhetschef Johan Jannert, antikvarie Lisa Ragnarsson, arkitekt Mehdi Vaziri, biolog Erik Linnarsson och länsjurist Anna Roslund.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Lisbeth Schultze

Örjan Nilsson

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

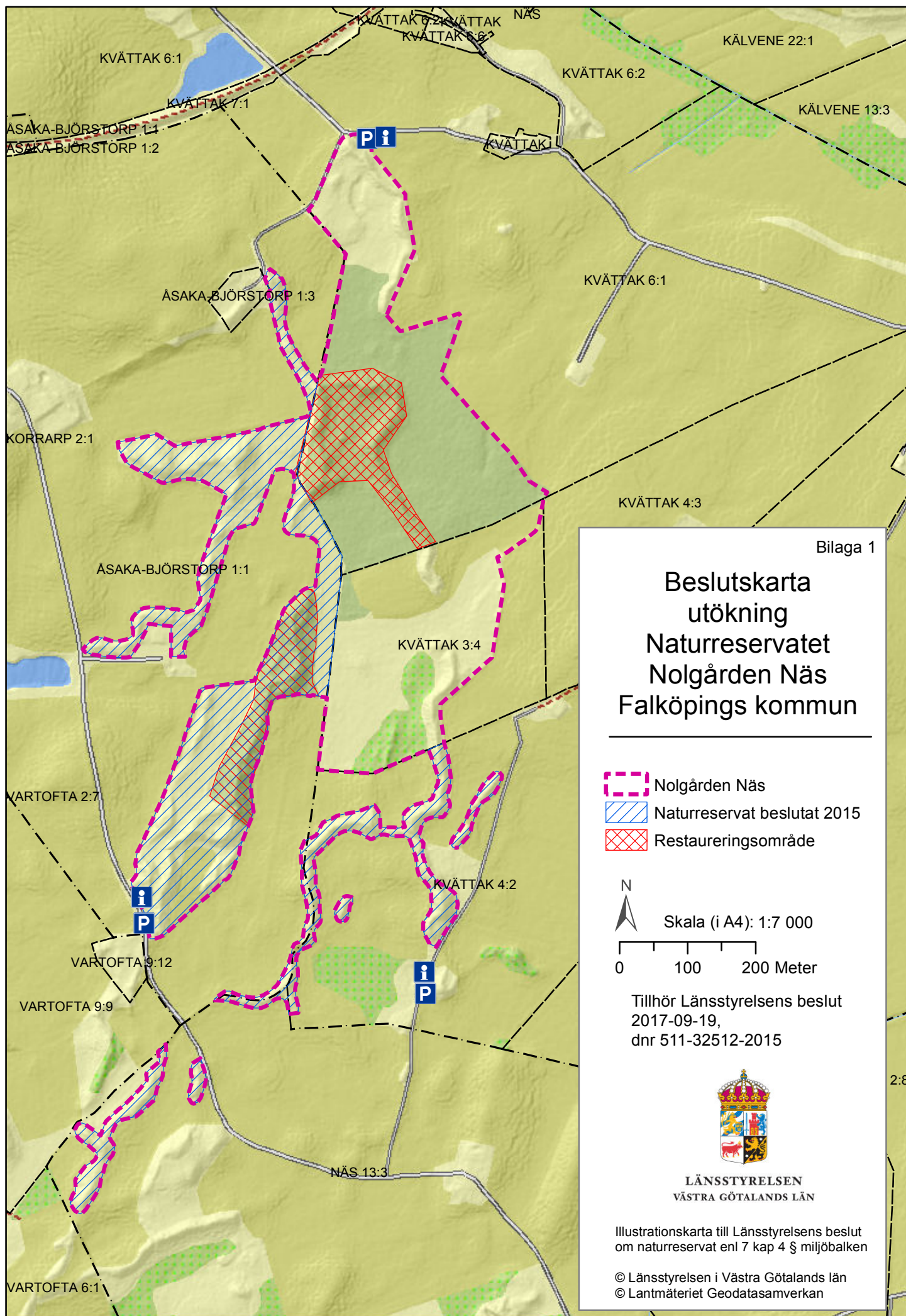
Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Är du osäker på när tiden går ut kan du kontakta Länsstyrelsen.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

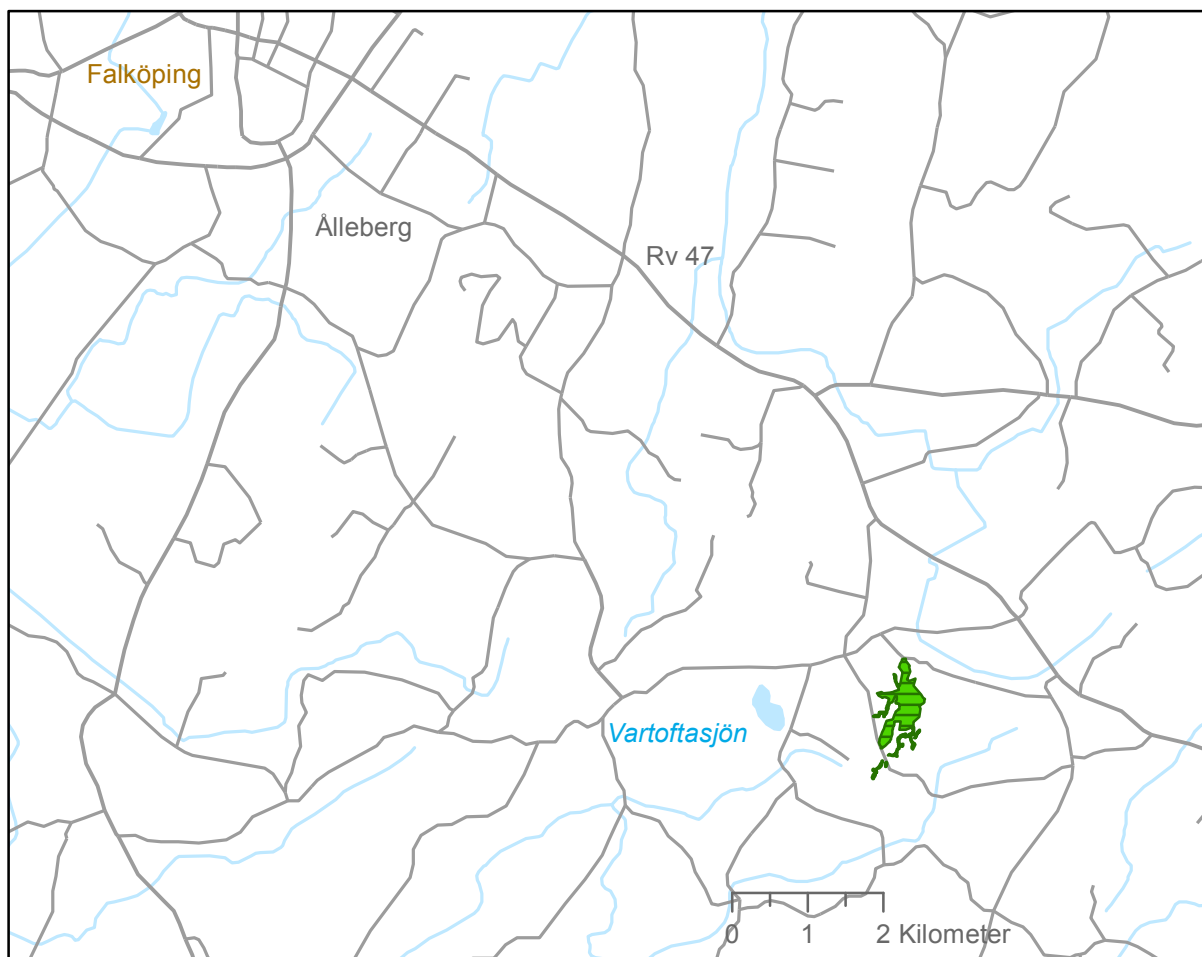
Bilaga 2

Dnr 511-32512-2015

Beslut 2017-09-19

ÖVERSIKTSKARTA

Naturreservatet Nolgården Näs Falköpings kommun

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan